

6D010300 – «Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Айгуль Бакытжановна Даникееваның «Қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы» тақырыбындағы диссертациясына

РЕСМИ РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША СЫН-ШІКІРІ

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі); 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)	Қазіргі жаңару кезеңінде қоғамымыздың ілгерілеу үдерісінде адам капиталы және оны жан-жақты жандандыру қажеттілігі туып отыр. Адам капиталын дамытудың бір бағыты болып табылатын қазақстандық білім беруді жаңғырту ғаламдық тұрғыдан ойлай алатын, қоғамдық дамуға өзін және өзгелерді өзгерте отырып, белсене атсалысатын, әлемдік еңбек нарығында бәсекеге қабілетті маман тұлғасын қалыптастыру міндетін қояды. Осы міндетті іске асыру педагогика және психология ғылымы саласында ауқымды зерттеулер жүргізу қажеттілігін айқындайды. Осыған орай қоғамда болып жатқан өзгерістер студенттердің шығармашылық қабілеттерін дамытудың жаңаша ойлауына, олардың кез-келген жағдайда шешім қабылдай алуына, ынтымақтасу және өзара іс-әрекет қабілеттерінің дамуына, әлемдік сапа деңгейіндегі білім, білік негіздерін меңгеруіне ықпал ететін өзекті мәселелердің бірі екені айқын. Университет студенттерінің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру, мамандарға кәсіби білім берудің сапасын арттыру, олардың маман және тұлға ретінде дамуына үнемі жағдай жасау мәселесі уақыттың талабына сай өзектілігін ешқашан жоймайды. Осыған байланысты «Қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы» атты диссертация тақырыбы республикадағы ғылым-білім негіздерінің даму бағыттарын белгілейтін мемлекеттік Заңдар мен Заңнамалар; Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы № 1118 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы №988 қаулысымен бекітілген «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025

			жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы»; «Интеллектуалды ұлт-2020» ұлттық бағдарламасы; Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі «Жаңа адами капитал» бойынша Стратегиялық даму жоспары; сияқты ғылым дамуының басым бағыттарына сәйкес келеді.
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы <u>ашылған</u> /ашылмаған.	Диссертацияның маңыздылығы жеткілікті ашылған. Диссертация бойынша алынған ғылыми нәтижелер, жалпы жұмыс мазмұны педагогика және психология ғылымының теориялық, эксперименттік және тәжірибелік салаларына айтарлықтай үлес қосады. Айгуль Бакытжановна Даникееваның зерттеу жұмысында әдіснамалық-теориялық негіздерін талдау; тақырыптағы негізгі категория – педагогтың кәсіби әлеуетінің басты детерминанттарын нақтылау; эмпирикалық зерттеу методологиясын жасап, жүзеге асыру арқылы қазіргі болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің бағдарларының әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктері зерттеу мақсатына сәйкес орындалған.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Диссертация тақырыбының нақты өрісіндегі теориялық, эмпирикалық ғылыми нәтижелерді: 1) 2018 жылдан бастап халықаралық деңгейдегі конференция материалдарының жинақтарына; ҚР БҒМ Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынатын басылымдарда; Scopus (Скопус) деректер базасына кіретін журналдарда жарияланған 9 ғылыми, әдістемелік еңбектерінің жарияланып, оларда диссертация мазмұнын, басты идеяларын ашып көрсетуі; 2) диссертациялық зерттеу базасы ретіндегі Тараз инновациялық гуманитарлық университеті, М.Дулати атындағы өңірлік университеті- "Ұстаз" институты 504 студенттен тұратын ауқымды таңдау тобымен эксперименттік зерттеу жұмысын жүргізуі; 3) диссертация мазмұнында, идеясында авторы мен дереккөзін көрсетпей бөтен материалдарды пайдаланудың анықталмауы Айгуль Бакытжановна Даникееваның диссертацияны өзі жазу деңгейінің жоғары екенін дәлелдейді.

4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) <u>негізделген</u>; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертацияда кәсіби әлеуетті қайта қарастырудың маңызы білім беру аясында әр саладағы өзгерістермен байланыстырылған. Осыған орай кәсіби әлеуеті өзгерісі тұлға дамуы, оның адамгершілік және рухани келбетімен шарттасатыны талданған. Автор қоғамдық өзгерістердің тұлға дамуына, оның мінез-құлқына ықпалынан кәсіби әлеуетті бағдарларды зерттеуді өзекті етуі шығатынын көрсетеді. Мұнда кәсіби әлеуеттің ерекшеліктері мен мәселелері әлеуметтік-психологиялық тұрғыдан интегралды болатыны қарастырылады. Зерттеу тақырыбы мен мақсатына байланысты студенттік жастағы даму өзгешеліктері бойынша қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы зерттеудің осы заманда көкейтесті мәселе болатыны негізделген.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) <u>айқындайды</u>; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Айгуль Бакытжановна Даникеева зерттеу жұмысын ойластырылып, талданған кіріспе, екі бөлім және әр бөлім бойынша қорытынды, тармақтар және жалпыланған қорытынды бойынша жіктеп, қарастырады. Осыған орай диссертация тақырыбына сәйкес зерттеу жүргізу мүмкіндігі жоғары болған. Сондықтан диссертация мазмұны диссертация тақырыбын үйлесіммен, толымды айқындайды.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Диссертация тақырыбы мен зерттеу мақсаты арасындағы өзара шарттастық айқын көрінеді. Мұнда әлеуметтік және психологиялық тұрғыдан қазіргі кәсіби әлеуетінің дамуы ерекшеліктерін зерттеп, анықтау басты мақсат болған. Бұл мақсатқа жету үшін Айгуль Бакытжановна Даникеева әдіснамалық және эмпирикалық бағыттарды өзара ажыратып, соның негізінде реттелген, бірізді 4 міндет қойған. Диссертациялық зерттеудегі автор қойған зерттеу мақсаты мен міндеттері өзара байланысты және олар жұмыс тақырыбына келісіммен сәйкес келеді.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан</u>; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертация тақырыбы, әдіснамалық аппараттары, бөлімдер мен тармақтардың арасындағы байланыс пен сәйкестіктерден жұмыс мазмұнының қатаң реттелгендігі көрінеді. Өзара байланысқан, ішкі бірлікке ие, дәйекті зерттеу көздерін қолдану, өзі қол жеткізген ғылыми нәтижелерін толымды талдау диссертацияның мазмұнындағы қисындылықты қамтамасыз етеді. Сондықтан Айгуль Бакытжановна Даникееваның

			диссертациялық зерттеуі ғылыми жұмыстың талаптарына сәйкес, біртұтас жүйені құрайды. Олай болса, диссертациялық зерттеудің барлық бөлімдері, тармақтары жалпы құрылымы толымды логикалық байланысқан.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u> ; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	Диссертант қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы уақыт перспективасы және әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық сияқты әлеуметтік-психологиялық сипаттамалармен өзара негізделуін дәлелдеуге байланысты эмпирикалық зерттеу арқылы қағидаттар тұжырымдаған және әдістер қолданған. Осыған байланысты диссертацияда: - кәсіби мәселелері бойынша шетелдік, ресейлік және қазақстандық зерттеулерге сыни талдау арқылы зерттеуде жүйелі әдіснамалық міндеттер шешілген; - күрделі педагогикалық-психологиялық феномен тұрғысынан қазіргі психология ғылымындағы қордаланған теориялық және эмпирикалық материалдарға сыни талдау арқылы «кәсіби әлеуеттік» категориясының мазмұны нақтыланған; - теориялық және эмпирикалық материалдарды сыни көзқараспен талдау арқылы тұлғаның рухани қасиеттері мен кәсіби әлеуеттің өзара байланысы мен өзара тәуелділігі анықталған; - эксперимент нәтижелерін сыни талдап, түсіндіру арқылы қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы 1) этникалық бірдейлік түрлерімен; 2) уақыт перспективасының параметрлерімен; 3) әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылықпен арасындағы өзара байланыс дәлелденген. Сондықтан Айгуль Бакытжановна Даникееваның диссертациялық зерттеуіндегі жаңалықтар, қағидаттар, әдістер негізделіп, сыни талдау арқылы бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып мазмұндалған.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа</u> ; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертанттың зерттеу ұстанымындағы жаңашылдық оның қазіргі жаңа буын болашақ педагогтардың өмірлік әлемінің құндылық бағдарларын, кәсіби әлеуетін әлеуметтік жағдаймен байланыстырып, зерттеу идеясынан бастау алады. Осыған байланысты педагогика психология ғылымында автордың эмпирикалық зерттеу

		арқылы алған ғылыми нәтижелері мен қағидаттардың толымды, толығымен жаңашылдығын көруге болады: - шетелдік, ресейлік және қазақстандық зерттеулерді талдау арқылы кәсіби мәселесінде жаңа шешімге жеткізетін теориялық-әдіснамалық негіздердің жаңаша тұрғысы жүйеленген; - тұлғаның белсенділік мазмұны мен бағытын сипаттайтын, тұлғаның қатынастар жүйесінің құрама бөлігі болатын, адамның дүниеге, өзіне деген жалпы бағытын анықтаушы мазмұндағы күрделі әлеуметтік-психологиялық феномен ретінде «кәсіби әлеует» категориясының жаңаша анықтамасы нақтыланған; - эксперименттік зерттеу арқылы рухани қасиеттер мен кәсіби әлеуеттің өзара байланысы және өзара ықпалы жаңа ғылыми нәтиже ретінде болашақ педагогтардың кәсіби әлеуетінің ерешеліктерін танытатыны негізделген; - кәсіби әлеует пен этникалық бірдейлік түрлері арасындағы өзара байланыс қазіргі болашақ педагогтардың психологиялық келбетіне орай жаңа ғылыми нәтиже ретінде тағайындалған; - кәсіби әлеует пен уақыт перспективасының параметрлері арасындағы өзара байланыстың орнатылуы болашақ педагогтардың субъективті қабылдауы мен бағалауындағы психологиялық жаңа ғылыми нәтиже ретінде орнатылды; - кәсіби әлеует пен әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық таныту арасындағы байланыстың болуы болашақ педагогтардың болмысына қатысты жаңа ғылыми нәтиже ретінде дәлелденді.
	5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Осы кезге дейін педагогика және психология ғылымдарында кәсіби әлеуеттің өмірлік әлемі 1) этникалық бірдейлік, 2) уақыт перспективасы және 3) әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық сияқты әлеуметтік-психологиялық сипаттамалармен өзара негізделуін болжамдап, оны эмпирикалық жолмен тексеріп, дәлелдеу бойынша ғылыми-таным, білім салаларында зерттеушілік қорытынды жасалмаған. Осыған байланысты Айгуль Бакытжановна Даникееваның диссертациялық зерттеуіндегі жасалған қорытындылар толығымен жаңа болады.

		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Заманауи психологиялық зерттеулер техникалық, технологиялық, экономикалық және басқару мәселелерін кіріктіруді қажет етеді. Осыған байланысты диссертациялық жұмыста қойылған мақсат-міндеттерді тікелей және астарлы сипатта жаңаша шешіммен қазіргі жаңа буын болашақ педагогтардың кәсіби әлеуеттің әлеуметтік жағдаймен байланыстырып, зерттеу алға қойылған. Сондықтан диссертант жұмыстың тақырып өрісінде теориялық зерделеу, психологиялық тұрғыларды талдау, эксперименттік зерттеуді жүргізіп, түсіндіру бойынша толығымен жаңа техникалық, технологиялық, экономикалық және басқару шешімдерін ықпалдастырып алған және диссертация мазмұнында ол толық негізделген.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген</u>/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Диссертация мазмұнындағы әрбір бөлім, әрбір тармақтар бойынша және жалпы қорытындылар зерттеу пәні мен нысаны, мақсат-міндеттеріне, қойылған жалпы және дербес болжамдарға, зерттеу әдістері мен әдістемелеріне қатысты тұжырымдалған. Әрі диссертация мазмұны теориялық және эмпирикалық зерттеу бойынша келтірілген. Мұнда теориялық зерттеуде ауқымды ғылыми қор талданады. Эмпирикалық материалдарды жинау әдістерін қолданылған. Олай болса, диссертант тұжырымдаған барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан ауқымды дәлелдемелер арқылы негізделген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u>; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) <u>жоқ</u> 7.3 Жаңа ма? 1) <u>ия</u>; 2) жоқ 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) <u>кең</u> 7.5 Мақалада дәлелденген бе?	7.1 Айгуль Бакытжановна Даникеева қорғауға бірқатар негіз қалаушы қағидаттарды тұжырымдап ұсынған. Жұмыстың тақырыбына байланысты диссертация мазмұнындағы бөлімдер мен тармақтарда арнайы қарастырылып, талданады. Ауқымды ғылыми ақпарат, эксперименттік мәліметтер арқылы әр қағидат негізделіп, тұжырымдалған. Осылайша қорғауға ұсынылатын қағидаттар дәйекті түрде дәлелденген. 7.2 Қорғауға ұсынылған әр қағидатқа өзіндік түпнұсқалық, бірегей жаңашылдық тән. Сондықтан қорғауға ұсынылатын қағидаттар тривиалды бола алмайды. 7.3 Осы кезге дейін психология ғылымдарында болашақ педагогтардың кәсіби әлеуеті 1) этникалық бірдейлік, 2) уақыт перспективасы және 3) әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық сияқты

		1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	әлеуметтік-психологиялық сипаттамалармен өзара негізделуін болжамдап, оны эмпирикалық жолмен тексеріп, дәлелдеу бойынша ғылыми-таным, білім, тәжірибе салаларында ғылыми нәтижелер алынып, қағидаттар тұжырымдалмаған. Сондықтан қорғауға ұсынылған қағидаттар жаңа болады. 7.4 Тұжырымдалған қағидаттар болашақ педагогтардың кәсіби әлеуеті құндылық бағдарларын түзетуге, жетілдіруге ғана емес, олардың бүкіл әлеуметтік-психологиялық болмысын теориялық та, практикалық та тұрғыдан онымен бағдарлап, дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан диссертациялық зерттеу бойынша негізделген қағидаттарды кеңінен қолдануға болады. 7.5 Тек диссертация тақырыбына қатысты Айгуль Бакытжановна Даникееваның 9 еңбегі жарияланған. Бұл мақалаларда диссертациялық зерттеу нәтижелері жинақталып, қағидаттар дәлелденген.
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	Диссертант жұмыс мазмұнының барлық бөлімдері мен тармақтарында 1) болашақ педагогтардың кәсіби әлеуетін әлеуметтік-психологиялық зерттеудің теориялық-әдіснамалық негіздері; 2) кәсіби әлеуеттің түрлері және 3) эмпирикалық зерттеу бағдарламасы арқылы толымды негізделген әдістемелер жүйесін ұсынады. Сондықтан диссертациялық зерттеудің әдіснамалық бағдары нақтыланып жазылған.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	Диссертация жұмысында компьютерлік технологияларды қолдану арқылы алынған: 1) ғылыми-теориялық нәтижелер кестелер, ажыратып көрсету бойынша түрлендіріліп, бейнеленген; 2) ғылыми эмпирикалық нәтижелер – диссертацияның нәтижелері заманауи зерттеу әдістері мен мәліметтерді өңдеу әдістерін қолдану арқылы алынған. Математикалық зерттеу әдістері қолданылып, нәтижелері өңделіп, компьютерлік технологияны қолданып, диаграмма түрінде ұсынылған. Алынған деректер көрнекі бейнелермен және дескриптивтік статистикаларды бағалау, t- Студент критерийі, корреляциялық талдау, бір факторлы дисперсиялық талдау (ANOVA), каноникалық корреляция әдісі арқылы статистикалық пакет SPSS 23.0. қолданылып, сандық және сапалық түсіндірілген.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер,	Диссертациядағы болашақ педагогтардың кәсіби әлеуеті 1) этникалық бірдейлік, 2)

		анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	уақыт перспективасы және 3) әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық сияқты әлеуметтік-психологиялық сипаттамалармен өзара шарттасуы бойынша теориялық қорытындылар, анықталған өзара байланыстар және тағайындалған ерекшеліктер мен заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен толымды және ғылыми-әдіснамалық мәдениет тұрғысынан дәлелденген және расталған.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге <u>сілтемелермен расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	Диссертант өз зерттеуі бойынша қорытқан маңызды тұжырымдары, ғылыми нәтижелері, маңызды қағидаттық мәлімдемелері отандық және шетелдік, классикалық және заманауи ғылыми-психологиялық әдебиеттерге жасаған сілтемелермен расталған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға <u>жеткілікті/жеткіліксіз</u>	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі 199 дереккөзді құрайды. Бұл зерттеу тақырыбына сәйкес тың, жаңа ғылыми нәтижелер алуға және ғылыми қағидаттарды тұжырымдап, негіздеуге жеткілікті.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	Диссертациялық жұмыста алынған ғылыми нәтижелер, тұжырымдалған қағидаттар мен қорытындылар 1) кәсіби әлеует әлеуметтік-психологиялық құбылыс ретінде тұлғаның психологиялық құрылымына қатысты таным-білім негізін қордаландырады; 2) болашақ мамандар психологиясы және кәсіби мәселесіне қатысты концепцияларды кеңейтуге және тереңдетуге мүмкіндік береді; 3) кәсіби әлеуеттің бірдейлікпен өзара байланысынан алынған нәтижелер этнопсихологияға, кроссмәдени зерттеулерге қатысты алғышарт ретінде ғылыми қорды байытады; 4) кәсіби әлеуеттің уақыт перспективасымен арасындағы байланыстан шыққан ғылыми нәтиже өмір мағынасын түсіну, өмірді бағалау бойынша жаңа идеяларға арқау болады; 5) кәсіби әлеуеттің толеранттылықпен байланысы тұлға әлеуметтенуі, мәдениеті бойынша жаңа ғылыми ізденістерге маңыз береді. Бұл диссертацияның теориялық маңыздылығын айқындайды.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану	Диссертациялық жұмыс қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы әлеуметтік-психологиялық зерттеудің эмпирикалық үлгісі болды.

		мүмкіндігі жоғары: 1) <u>ия</u>; 2) <u>жоқ</u>	Эмпирикалық зерттеу материалдарын, ғылыми нәтижелерді 1) әлеуметтік психология, тұлға психологиясы, этнопсихология, эксперименттік психология сияқты курстарды оқу барысында; 2) болашақ педагогтардың психологиялық оңды дамуына бағыт беретін іс-шараларда, аудиториядан тыс жұмыстарда практикалық материалдар ретінде; 3) психологиялық ғылыми жұмыстарда эксперименттік зерттеудің әдіснамасын модельдеп, модификациялап қолдануға болады. Сондықтан диссертацияның практикалық маңыздылығы айқын және алынған ғылыми нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертацияда алынған ғылыми теориялық және ғылыми эмпирикалық нәтижелер қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы мен олардағы 1) этникалық бірдейлік, 2) уақыт перспективасы және 3) әлеуметтік-мәдени ортаның белгісіздігіне толеранттылық сияқты әлеуметтік-психологиялық механизмдердің өзара шарттастықта оңды болуын, оңтайлы дамып, жетілуін қамтамасыз ететін толығымен жаңа практикалық ұсыныстарға негіз болады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) <u>жоғары</u>; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Жұмыс диссертацияға қойылатын талаптарға сәйкес орындалған. Диссертациялық жұмысты жазу және ресімдеу сапасы жоғары.

Сонымен, Айгуль Бакытжановна Даникееваның жұмысы талапқа сәйкес орындалған, толымды диссертациялық зерттеу ретінде оң бағаланады. Дегенмен, диссертациялық жұмысқа қатысты бірқатар ескертулер бар:

1. Диссертациядағы 1-ші бөлімнің 1.2 тармағында педагогтың кәсіби әлеуетінің мазмұнын құратын және оның дамуына ықпал ететін құрылымдар мәселесі талданған. Диссертация нысаны мен зерттеу пәні болашақ педагогтар – студенттерге қатысты кәсіби әлеуетті зерттеу мәселесі қойылған. Сондықтан осы тармақта білім берудегі көптеген отандық зерттеушілердің аксиологиялық концепцияларымен толықтырып, келешекте ғылыми зерттеу жұмысын ғылыми таным интеграциясы сипатында жалғастырған жөн болар еді.

2. Диссертацияның 1-ші және 2-ші бөлімдерінде цифрлық ресурстар негізінде теориялық талдап, салыстыруларды, детерминанттардың байланысын, т.б. теориялық тұжырымдарды көрнекі-бейнелік рәсімделуіне мән берілсе, ғылыми жұмыс авторының өзіндік академиялық жазу мәнері айқын танылар еді.

Алайда, бұл ескертулер диссертациялық зерттеудің теориялық және практикалық маңызының, ғылыми жаңалықтарының, ғылыми тұжырымдардың мәнділігін кемітпейді. Сондықтан, 6D010300 – «Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Қазіргі білім беру мазмұны аясында болашақ педагогтың кәсіби әлеуетінің дамуы» тақырыбындағы диссертация толымды зерттелген,

аяқталған ғылыми жұмыс болғандықтан, оның авторы – Айгуль Бакытжановна Даникееваға философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент:

Әлихан Бөкейхан университетінің,
Гуманитарлық факультеті,

«Педагогика және психология» кафедрасының аға оқытушысы,
философия докторы (PhD)

А.А.Аюпова

Г.Т.Аюпова

Қолын растаймын / Удостоверяю подпись
<i>Г.Т.Аюпова</i>
КАДР БӨЛІМІ
_____ 202__ Ж.г.

Директор А.Т.Р.Р.
Маматова

